

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krcne 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krcne, za 1/4 leta 1 krono 50 vin.. ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIV.

V Ljubljani, 13. decembra 1901.

List 50.

Slovo.

Sedaj pa grem . . . ne bom vam več na poti,
Že bela žena blizu se glasi,
Ne bo me več pri peči tam-le v koti,
Prečul kjer mnogo trudnih sem noči.

Vsaj mnogo let Gospod me je ohranil,
Dajal dobrote, sveti blagoslov;
Čemu bi neki se umreti branil?
Saj grem k Očetu ljubemu domov.

V dolini solz me spremljal je povsodi,
Le hitro k njemu, trdno upajoč,
Da dušo mojo milostljivo sodi,
Ko truplo mi zagrne smrtna noč.

Vnučiči mili! Bog vas blagoslovi,
Mi žena draga, z Bogom - z Bogom sin!
Veselo snidemo se v hiši novi,
Kjer ni več smrti, ni več bolečin.

Opróstitute, kar bilo je med nami
Neljubega, kar je žalilo nas,
Pozabite . . . vsaj gori nad zvezdami
Poprosim ljubega Boga za vas.

Izročam v varstvo sveti vse Družini,
Častite jo, sledite jej zvesto,
Da enkrat v raju zopet nas zjedini:
Besede zadnje to — to Vam slovo.

Moj ljubi Jezus! — V sveti Te skrivnosti
Prejelo danes zadnjič je srcé;
Še v smrtni z mano bodi zdaj britkosti:
Izročam v milostne se Ti — roké!

Radoslav Silvester

Mladinina bisernica.

(Dalje.)

XXIII.

Čistost, sad posnemanja svetnikov.

Brezdvoma vabijo mladeniča najbolj oni svetniki, ki ga spodbujajo k posnemanju, ki

izbujaajo v njem zaupanje, in ga osrčujejo, — ki so se odlikovali na zemlji najbolj po svoji čistosti. Nadzemeljska bitja so mu, a nehoti se mora vendar le tega spomniti, da so bili tudi oni kedaj revni zemljani, izpostavljeni vsem nevarnostim, kakor je on. Mnogo jih je živel celo v takih razmerah, ki so jim skoraj da onemogočevale čednost čistosti.

Premnogi so vzrastli n. pr. na knežjih dvorih; živeli v družbi ljudi, ki ne poznajo strahu božjega; mreže so jim bile nastavljene od povsod; gibali so se, dasi neradi v družbah, ki sta jim bila strah božji in lepa nprav le igrača — bivali so tu kakor lilije med trnjem. Kako lahko umljivo, da bi bili tudi oni prestvarili svoj značaj, svoje življenje po načelih imenitnega sveta, v kojega ozračju so morali vstrajati. Kako lahko umljivo, da so se tudi oni vrgli v ono deročo reko, ki je nebrzdano in divje valovila mimo njihovega bitja. Kako malo je manjkalo nekaterim, da se niso tudi oni dotaknili kupe nasladnosti in jo izpraznili do dna. Kako blizu so bili predrznemu sklepu, da so ponudili Bogu, ki je pa Gospod vsega življenja, le izrabljeni ostanek t. j. razvaline svojih ugonobljenih dušnih in telesnih moči! — A uprav nasprotno: koj v mladosti so hoteli biti Gospodnja lastnina; ostali so čisti: svet in vse njegovo jim je bilo tuje, kakor da bi zanje nikoli ne bilo niti svetá, niti svetnih želja.

Sopet drugi so si mogli odkupiti čistost le samo za ceno lastni svoji krvi. Ne mislimo tu odrasčenih junaških devic, katerih številna množina je šla to pot; bilo je tudi mnogo dečkov in malih deklet, katerim je bila dana le volitev med življenjem in izgubo nedolžnosti.

— A odpovedati so se zemeljskemu življenju, da so si rešili nadzemske svoje duše ter si zagotovili tem potem večni venec zmage v nebesih.

Legijon pa jih je, ki so si osvojili v trupolnem, dasi nekrvavem boju po izgubljeni čistosti — mir vesti. Ostro so se pokorili zaradi mladostnih svojih zmot, če tudi jim je bila pokora polna grenkih muk; radi so se podali v najhuje osebne muke, da so le slednjič dosegli gospodstvo nad seboj in nad svojim poželenjem. Sicer je tudi teh plačilo v nebesih — in prav da je — saj so je zaslužili. A brezprimerno više, to mladenič veš sam, stoji oni z neomadeževano, lilijo čistosti pred božjim prestolom.

*

Sveti deček Pelagij je rad in veliko molil. Vedel je, da si zamore le s pomočjo milosti božje obraniti prekrasno čednost čistosti. Nobeden ropot, nobeden klic ga ni predramil zatopljenega v molitev. Življenje svetnikov mu je bilo najljubše berilo. Kar mu je tu všečevalo, kar je menil posnemati, vse to si je zaznamoval in sklenil, da je posnema. Pogosto je govoril sam pri sebi: „Kar so oni mogli, kako, da bi jaz tega ne mogel.“ Tako se je pripravljaj Pelagij z molitvijo in premišljevanjem junaštva ter vstrajnosti božjih svetnikov na težak boj, ki ga je čakal. Desetletnega dečka so odpeljali Mavri iz Španije in tri leta je stal v ljutem boju za svojo vero in svojo čistost. — Dečka, nepopisne telesne lepote, so s prilizovanjem, s krasnimi darovi hoteli zapeljati; sosebno kralj je sklenil to ostudno pot. — A v obraz se je ustavil nekoč deček Pelagij svojemu kralju, ko ga je zapeljivo ljubkoval; zaklical mu je: „Poberi se, nesramni pes!“ In pred noge mu je vrgel vse darove. To je razkačilo kralja, ljubezen se mu je spremenila v sovraštvo. V verige so vkovali svetega dečka. A dasi v verigah je bil Pelagij vendar le vesel in otroško ponosit. Postal je namreč gospod svojega gosпода. Rad je šel v grozne muke, ko so mu trgali z železnimi kleščami in noži ud za udom. In raztrgan je ostal čist. — Srečni Pelagij!

* * *

Kaj ti praviš, mladenič, k temu deškemu junaštvu? Tebi bi bila morebiti le mala žrtev prevelika. Ne bodi tako za nič. Sram bi te moralo biti, mladenič! — Kako pa obstaneš, bojazljivec, kedaj pred sodnikom, vpričo vseh

teh velečastnih ljubilcev svete čistosti. Kako mladenič?

XXIV.

Čistost, sad globoke mrznje do slehernega omadeževanja.

Ako grdo stvar pridružiš lepi, postane lepa še krasnejša. Tudi tebi bo čistost — biser vseh čednosti — krasnejša v tvojih očeh, čim grje je poleg nje zemeljsko blato — umazano, da naj ga pohodi, komur ljubo! A pero se mora odreči tu marsičemu, le mimogrede naj omenjamo pregrehe, o kateri pravi apostol: da se naj med kristijani niti ne imenuje.

Ako se duh onečasti z nespodobnimi predstavami, srce s poželenjem, jezik z govorjenjem, ušesa s poslušanjem, oči s pogledi, telo z dejanjem, — ako se vse to godi vedoma, prostovoljno: ponižujemo tem potem sami sebe. To je skrutitev božjega svetišča: „Tempel božji“ (I Kor. 3, 16.) smo mi; to svetišče je stvaril Bog Oče, Bog Sin ga je obnovil, sv. Duh pa ga je posvetil in vzel si v posest. Posvetil nas je v sv. krstu, okinčal pri sv. birmi, spremenil v pravo svetišče počlovečenemu Bogu s pogostim prejetjem zakramenta svetega Rešnjega Telesa. „Tempelj božji je svet in to ste vi“ (I Kor. 3, 17.) „Vi ste tempelj živega Boga“ (I Kor. 6, 16.) — In to svetišče bi ti, mladenič, izpremenil v jamo strastij; podrl bi je, — da zgradiš mesto njega malikovalsko svetišče, da v njem prinašaš paganskemu Molohu žrtve svoje nedolžnosti, žrtve miru svoje vesti, svojega dušnega izveličanja, da morda svoje telesno zdravje položiš v njegovo nenasitljivo naročje.

Kako pogosto, zelo prepogosto izgubijo nečistniki tudi vero. Ako se je nečisti mladenič otujil molitvi, otujil se je ob enem sv. zakramentom. Ako se mu je nizkomislečemu polagoma pristudilo, kar je vzvišenega, opeša mu slednjič tudi vera. Skrivnosti sv. vere mu postajajo bajke; njegov Bog je meso; po nebesih več ne hrepeni, pekla se ne boji. — Grozen vrtinec, ki je požrl mladeniča!

*

Živela sta brata, popolnoma nasprotne si čudi. Mlajši, podoba nadzemske čistosti, ni poznal poti razun one, ki je vodila do cerkve, do šole in do tihega si stanovanja. Oboževali so ga v njegovi mirnoli njega sošolci. Starejši, poln posvetnega duha, se je v družbi sprijenih tovarišev, kljubujoč milosti božji in svarilom

dobrih ljudi, vedno bolj ter bolj pogrezal v pregrehe. Vsem ljudem je že očitno postalo to njegovo življenje, Mlajši brat mu ni bil v izpodbudo, bil mu je v izpodtikljej: nekak vedno očitajoči klic večnega Boga mu je bil. Zato je sklenil znebiti se „neznosnega si svetnika“, kakor ga je nazival, ali pa poskusiti vse, da tudi njega spravi v grehe, katerim je bil sam vdan. Pregovori ga nekega dne, da ga spremi čez bujno polje in od tam v tihi log. Šel je to pot Kajn z Abelom. V logu so pa že prežali na plen tudi hudobni Kajnovi sodrugi. Nedolžnost bi mu bila gotovo uničena, da se ga ni usmilil Bog sam, ki je nekedaj maščeval tudi Abela. Bog sam se je vstopil med to ovco in tega volka. Ni sta bila še v gozdu, kar nastane mahoma grozna nevihta. Tresk za treskom — in tresla se je zemlja in zječavala so drevesa v bližnjem gozdu. In glej pravičnega neba: Hudobni Kajn leži od strele zadet na zemlji, par korakov za njim Abel, tresoč se na vsem telesu. Koj so povedali prestrašeni tovariši, kaj je naklepal hudobni lastni brat dobremu lastnemu bratu. Uničena je bila torej zlovoljnost; spoznan veliki čudež božje pravice in božjega usmiljenja. Ta dobri Abel pa se pozneje odpove svetu in se v sveti obljubi posveti vsemogočnemu Rešeniku svoje čistosti.

* * *

V kake globine pač vodi ta edina pregreha! Človek, — poživljen, podivjan, skoraj brezvoljno orodje najpodlejše pregrehe; nadloga samemu sebi, gnjusoba drugim ali pa kamen spodtike! Ničesa potem mnogokrat ne preostaja takemu revežu, nego obup in obupu sledeči večni pogin! Peklensko brezdno in njega večnost — strašno!

XXV.

Čistost, sad zaničevanja sveta.

Pred davnim se je rekalo: Svet je grob vsake nedolžnosti; „ker leži v hudem“ (Iv. 5, 19.) in: „Vse, kar je na svetu, je poželjenje mesa, poželjenje oči in napuh življenja.“ (I. Iv. 2, 16.)

Pred tebe, mladenič, zlasti če nisi izkušen še, dostikrat razprostre svet svoje takoimenovane dobrote in te sili, da sežeš po njih.

Ta svet ti kaže svoje zaklade: denar in blago. Toda kako se navadno pridobi denar in blago in kaj se pridobi neredko s premoženjem? Bogastvo je zlati ključ do vživanja, do mehkuž-

nosti, do svetišča, v kojem se malikuje bogmesó. Bogastvo prav pogosto Stvarniku odtuji srce, in kdor je bogat, zabrede le prerad v napuh, ki je čistosti najhujši nasprotnik. Tudi med našim narodom opaziš med velikimi ohólniki velike nečistnike.

Na ogled ti stavi svet vedno meglene podobne človeške časti. Tvoja lastna oseba naj bi ti bila malik. Nečimurnosti, napuhu, prevzetnosti malikuje do mala vse človeštvo. A za vselej si zapomni: Napuh je nečistosti brat prav kakor je ponižnosti sestra čistosti. „Napuhnjenu se ustavlja Bog, ponižnemu da svojo milost“ (Jak. 4, 6.) Brez milosti pa, brez posebne milosti je nikdar ni — čistosti.

In kaj še le mamljivo petje, sirensko petje sveta, ki nas bi rad izvabil v vrtinec poželjenja! O obžalovanja vredni mladeniči, ki jih poslušajo. Vedno se zožujejo čarni krogi v tem morskem vrtincu, vedno mamljiveje je vrvenje; — že vas je navzdol potegnil vodeni val in zataira vas v globočino. Izginil je vsak sled vaše trdne volje, brezmočni drvite v večno brezdno. Koliko jih je pogoltnjenih tu notri, ki za večno prekolnejo svet: ki jih je varal, goljufal in pogubil. Koliko njih, ki svoje tovariše svareč kličejo iz teh tukáv: „Nazaj iz globočine, nazaj — dokler vam je še čas.“

Da — nazaj mlaoenič! In če hočeš ostati čist, ne zaupaj svetu. Ne berači na njegovem pragu, ne ceni previsoko tega, kar ti svet ponuja; bodi previden, trezen, zatajaj se! Vživanje odloži za pozneje, za večnost, tu pa se odpovej vsakemu vživanju, vsaj takemu, ki si ga kupiš le samo za ceno mirne svoje vesti. Saj je vender še kaj boljšega, nego je to, kar ti svet dati zamore!

*

Med najznamenitejšimi puščavniki četrtega stoletja je Hilarij. Petnajst let star je obiskal svetega puščavnika, Antona. Po vsem izhodu se je bil tistokrat raznesel glas o sv. Antonu. Dva meseca se je mudil pri njem, da se je naučil tega življenja, potem pa se je podal v puščavo med Palestino in Egiptom. Na sebi je hotel udejestviti tu, kar je videl pri vzornem Antonu. Kraj morskega obrežja si je zgradil hišico iz ilovice in ostankov opeke. Le malo večja je bila, kakor on sam, podobna bolj grobu, kakor stanovanju. Tu je vstrajal v vročini in v mrazu, v lakoti in v žeji, tu je z zatajevanjem mrtvil svoje telo. Hrana njegova je bilo nekoliko sadežev, jedel pa je vedno še le po

solnčnem zahodu. Vkljub vsemu zatajevanju so napadale mladeniča Hilarija nenavadno hude izkušnje. Da ubeži še tem, zmanjšal je še to svojo dosedanjo pičlo mero jedil. „Čaka ti uporna zver“, tako je grozil svojemu telesu, „ti hudo-mušni tovorilec. — te že ukrotim in ti preženem tvoje poželenje.“ In začel se je občutnejše trpinčiti ter še za mero ostreje postiti. 80 let star je umrl. Za časa sv. Hijeronima se je še videla ta Hilarijeva koča ob morju.

* * *

Svet ti ne želi dobrega, mladenič! Ali ni svet prav vteleseni Gospodnji nasprotnik na zemlji? Kako da mu moreš vender le česa zapupati? Zakaj ga ne zavrneš z odločnim: „Ne in pa ne!“ Ako je svet dosegel svoj namen in te pripravil ob čistost, potem je zastoj vse tvoje rohnjenje na svet: ta svet, ki te je zapeljal, ima za te le milovalni posmeh.

Nedolžnost zgubljena
Je ura zmujena —
Ne pride nobena!

XXVI.

Čistost, sad opreznega občevanja z ljudmi.

Tudi pekel ima svoje apostole. Koliko ljudij jim je prišlo že v roke. Po padcu pa tirajo vedé ali nevede druge v pogubo seboj. Prvi so zapeljivci, — hudočci v človeški podobi, slednji pa so nesrečneži, ki s strupom, s katerim so okuženi sami, kužijo svojo okolico.

Zelo pazljiv moraš biti tedaj, mladenič, kadar si izbiraš takih, s katerimi misliš pogosto in zaupneje občeovati. Slabi pogovori so lepi npravnosti grobokopi, — koliko bolj so to še le hudobna dejanja, slabi izgledi in grešno življenje.

Kako odločno in krepko moraš nastopiti ondi, kjer se začne kazati izza zastora pregreha in jame v te streljati prve strupene puščice.

Neštevilco mladeničev postane žalibog žrtev sprijenih tovarišev, takozvanih prijateljev! Niso slutili, da jim je bilo opraviti z mrličii. Nevedoma so se lotili njihove duše turi, ki so se zajedli vedno globeje ter jej uropali vso svežost, vse življenje, vso lepoto. Rajši nobena prijatelja, nego slabega. Hudobni prijatelj ti ni prijatelj, tvoj sovražnik je, nevaren tvoji duši; tat ti je in ropar, razbojnik ter kakor satan.

Čistost je tvoj zaklad, zato ne dovoli roparju v hišo. V čistosti je tudi tvoja telesna lepota, tvoja svežost, tvoje življenje je čistost. Zato ne pripusti v svoje obližje morilcev, da ne izpremene tvojega srca v mrtvaško poljano.

Tudi med knjigami imaš prijateljev, dobrih in slabih, koristnih in škodljivih. kakoršna je že pač njihova vsebina. Pravi prijatelji so ti in dobrotniki, a pa tudi zagrizeni sovražniki.

Dragi mladenič! bodi torej previden, bodi na moč previden! „Ne meči bisera pred svinje.“ (Mat. 7, 6.) Raje čuvaj čistost — ta svoj biser vedno skrbneje ter skrbneje; v nebesih se ti brezdvombeno premeni v bliščeči dijamem.

*

Gregorij Nacijanški in Bazilij, pozneje „Veliki“ zvan — sta skupno obiskovala v Atenah šole. Kako sveta je bila njuna prijateljska zveza! Prijatelji, ki sklenejo prijateljstvo, da se skupno vadijo v čednostih, skupno podpirajo v izpolnovanju stanovskih dolžnosti, ti so drug drugemu angelji varuhi. Prijatelji pa, ki skupno vganjajo pregrehe, ti so pa drug drugemu zapeljivi hudobci. „Le dve poti sva poznala,“ pisal je pozneje sam Gregorij. „Prvo pot do služabnikov pri altarji; do onih, ki so praznovali božje skrivnosti in jačili ude Jezusovega telesa s kr hom življenja; in potem drugo pot, ki je pa vender nisva stavila tako visoko, nego prve — to je bila pot v očitne šole in do učiteljev, ki so razlagali modrost.“ V gorečem hrepenenju po popolnosti sta ostala Gregorij in Bazilij sredi razposajenih tovarišev Bogu zvesta in sta popolnoma dosegla namen, ki sta ga imela pred očmi, ko sta se podajala v Atene: „učiti se in se izpopolnovati.“ — Razposajenost, prešernost je tudi vedi sovražna, „pobožnost pa je za vse koristna,“ (I. Tim. 4, 8.) pravi apostol.

* * *

Ne bodi, mladenič, preradodaren z besedilom: „To je moj prijatelj“. Kdor hoče biti tvoj prijatelj, ta naj ti najprej dokaže svoje prijateljstvo — dokaže s čistim, pobožnim duhom, z resnobo in pohlevnobo. Ako ti noče biti sopotnik proti nebesom, pusti ga in vsak vaju naj gre svojo pot naprej skozi življenje.

L. P.

(Dalje pride.)

Na praznik sv. Toma, apostola.

(21. decembra.)

Moj Gospod in moj Bog!
(Iv. 20, 21.)

„Njihovo slavo naj oznanja srenja.“ (Ekl. 39.) Po teh svetopisemskih besedah se ravna sv. cerkev, praznujoč godove svetnikov. Kako to, da v praznik sv. Toma ravno nasprotno? Svojim vernikom riše v živih bojah njegove nedostatke. V onej srečni uri, ko se je prikazal vstali Izveličar svojim ljubljenim, so bili zbrani vsi apostoli z verniki v samotni celici in so molili: „Toma pa, enega dvanajsternih ni bilo med njimi“. (Iv. 20, 24.) Vrnivšemu se so veselili obrazov pripovedovali: „Gospoda smo videli!“ A glejmo njegovo trdovratnost, njegovo nevernost, njegovo nezaupljivost: „Ako ne vidim na njegovih ranah znamenj žeblijev in ne denem svojega prsta v Njegove rane, in ne položim svoje roke v Njegovo stran, ne bom veroval“. (Iv. 20, 25.) Kako čudno odsvita njegova nevera iz teh besedij in kako njegova nezaupljivost do bratov in sester v Kristu, katere je potrdil Vstali v veri in srčnosti! Kako predrzen je! Svojemu Gospodu hoče takorekoč zapovedovati, da se prikaže tudi njemu in ga potrdi v veri v Njegovo vstajenje. Kako trdovraten je! Osem dnij ostane v svojih mislih ne oziraje se na svoje, ki so mu radostni pripovedovali vse okoliščine Gospodove prikazni. In slednjič še njegovo ime: Didymos: Dvojčič, katero bi oziraje se na njegovo vedenje lahko razlagali z „dvomljivec — nevernež“.

Toda, ako primerjamo njegovo dosedajno postopanje s poznejšim njegovim vedenjem, pokaže se nam v lepi luči on; v čudežni luči pa stopijo pred nas sklepi božji. In sv. cerkev poje slavo našemu apostolu najbolj s tem, da nam pripoveduje navedena dejstva.

Ne priporoča nam svetnika in njegovo dosedanje ravnanje samo po sebi. A vse ti izgine v nič, ako družimo s tem njegov nastop ob drugem prikazanju Gospodovem.

„Ker si me videl, Tomo! si veroval!“ Nič očitjanja, nič graje v teh besedah. Gospod pohvali njegovo vero, ki mu žari iz obraza. Tomo vidi, da Krist živi — a tega pa ne vidi, da je isti Krist Bog, da je Gospod nebes in zemlje; tudi da je Krist vstal od mrtvih, tega Tomo ne vidi, to veruje. In kedo ne vidi v Gospodovih besedah: „Ker si me videl, si veroval“ (Iv. 20, 29) očitne pohvale radi trdne njegove vere.

„Moj Gospod in moj Bog!“ (Iv. 20, 28.) Tako jasnega in trdnega prepričanja ni izrazil

pred njim nobeden izmed apostolov. Pač ga je zagotovil Peter na vprašanje: „Vi pa, kedo pravite, da sem?“ (Mt. 16.15.), zagotovil ga je, da verujejo vsi vanj kot obljubljenega Mesijo. Petrove besede so bile: „Ti si Krist, Sin živega Boga!“ (Istotam 16.) A koliko jasneja je veroizpoved sv. Toma. — Kedo je slednjič jasneja priča Gospodovega vstajenja, nego prav on. To smemo trditi s sv. Bernardom, ki piše: „Thomas dubitando, palpando constantissimus factus est dominicae confessor resurrectionis.“ — Tomo je dvomeč in tipajoč postal najstanovitnejši spoznavalec Gospodnjega vstajenja. S to živo vero se je podal po navodilu sv. Duha med najbolj divje in nevedne narode osrednje Azije. Tu se je razlegal njegov glas, in ta glas ni bil glas vpijočega v puščavi. (Iv. 1. 23.) Kakor skala trda srca je omečil, „ne sicer on sam, nego Gospod in Njega milost ž njim“, (1 Kor. 15. 10) katere je bil v obilici deležen. Ob teh razrodi je dobesedno polnil prorokbo Eze hijelovo: Kamenito srce zganem iz njihovega mesa in jim dam meseno srce, da sprejmejo moje zapovedi in se ravna po njih in je dopolnijo, da bodo moje ljudstvo in jaz njih Bog. (Ezeh. II, 19,20.)

Sv. cerkev govori sicer o Tomovem čudnem postopanju pred Gospodnjim prihodom, a nam tudi s sv. Rupertom pravi: „Non debemus aspicere, quid aliquando fuerint apostoli, sed quid per Dei gratiam facti sint.“ — Ne smemo se ozirati na apostole, kakoršni so bili nekodaj, nego ozirajmo se na to, kaj so postali po milosti božji! Ne smemo se ozirati na Petra in ga posnemati, ko izdaja Krista, nego na Petra, ko umira za Gospoda in s smrtjo spričuje vero v Njegovo božanstvo. — Ne smemo posnemati Savla, divjega sovražnika in preganjevalca sv. cerkve, nego Pavla, ki pod mečem potrjuje vero v Krista; ne na Levija, grešnega cestinarja, nego na vnetega apostola Mateja. — Prav tako posnemajmo sv. Tomo v njegovej trdni veri, ki jo je kazal do poslednjega izdiha. Ako bomo tako ravnali, dojde nam tedaj vesel Sodnikov glas:

„Zgodi se ti po tvoji veri!“ (Mt. 9, 29.)

L. P.

Ali imamo dandanašnji tudi svetnike.

Ko se je grof Stolberg 1. junija 1800 zopet vrnil v katoliško cerkev, pisal mu je imenitni protestant Lavater sledeče besede: „Postani ponos katoliške cerkve! Navzemi se čednosti, katere

so nekatoličanom nemogoče! Postani svetnik! Vi imate svetnike, ne tajim, mi jih nimamo.“

Tako je pisal protestant katoličanu pred sto leti. Pa tudi ravnokar minulo stoletje je rodilo več vnetih služabnikov božjih, ki so ali prav sveto in pobožno živeli ali pa tudi prav čudežno in nenavadno umrli. Takih znanih oseb smo našli približno 250. Naj tu omenimo nekatere izmed njih.

1. Žene ki so sveto živele: Tu naj navedemo tri, in sicer eno delalko, eno meščanko in eno iz kraljeve hiše. — Delalka je bila Marija Taigi, bila je hčerka silno revnih, a zelo pobožnih starišev. Omožila se je z nekim priprostim strežajem in imela 7 otrok. Umrli je 37 let stara za kolero v velikih mukah. Ob njeni smrti se je dogodilo par čudežev. — Njena sodobnica je bila Elizabeta Canovi, rojena 1774 v Rimu, a umrla 1825. istotam. Ta se je kakor enoinvajsetletno dekle poročila z advokatom, ki je pa bil malovreden človek. Ob njegovi strani je prestala mnogo hudega in je bila ves čas vsem drugim ženam lep izgled potrpežljivosti in ponižnosti. Po njeni smrti se je na njeno priprošnjo mož spokoril in je vstopil v samostan. — V isto vrsto s prvo imenovanima pa spada tudi Marija Kristina, hči kralja Viktorja Emanuela. Poročena je bila s Ferdinandom, kraljem neapoljskim in je umrla 1836. Na njenem grobu se je prigodilo več čudežev in zato so jo pristeli 1859 blaženim.

2. Device, ki so sveto živele: Najbolj poznana je Ana Katarina Emerihova. Rojena 1774 v Flamskem na Vestfalskem. Drugi dve tudi zelo poznati ste Tirolki: Domenika Lazzari in Marija pl. Moerl. Nadalje omenjamo Marijo Lataste, roj. 1822, Marijo Agnezo Steiner, rojeno 1860, Filomeno Genovese, umrlo 1864, Uršulo Aschberger, umrlo 1875, Kolumbijo Cajtello, umrlo 1877, Marijo Revier, Emilijo Rodat in proslulo Marijo Eustello.

3. Mladenci, ki so sveto živeli: Tu je v prvi vrsti omeniti mladeniča Nuncija Sulprizia. Bil je sin revnih starišev in je živel zelo pobožno. Umrli je v velikih mukah, katere je pa prenašal silno vdano. Dasiravno je bilo njegovo telo vsled vodenice popolnoma skaženo in skoro že na pol segnjito, vendar se je širil od trupla po smrti čudovito lep duh in vse v njem je bilo po smrti nekako prerajeno. Na istem glasu je tudi vsličnih okoliščinah umrli Fran Majone. Tretji poznat je mladenič Kazimir Barelo. Znameniti so

še Ivan K. Jossa, ki je bil vratar in Josip Turello.

4. Škofje in posvetni duhovniki, ki so sveto živeli: Poleg papeža Pija IX. in blaž. škofa Molinari iz Bovino je opomniti tudi škofov: Mih. Wittman, Fr. Jos. Rudigiera, J. B. žl. Cidererja iz Tridenta in Neumana iz Filadelfije. Med nižjo duhovščino pa so se zlasti odlikovali: Župnik Vianey iz Ars, Don Bosco iz Turina, stolni vikarij Josip Cotelengo, Agrello Copolla, P. Weninger, duhovnik. Aleksander knez Hohenlohe, Mariano Arciero in Vincencij Romano.

5. Samostanci, ki so sveto živeli: Različni redovi so tako rekoč prava vzgajališča popolnosti. Imenujmo samo nekatere redovnike. Jezuit Pignatelli, umrl v Rimu 1811, blaženi Klemen Marija Dvořák-Hofbauer, umrl 1820. na Dunaju, pasijonist Strambi, umrl 1823. P. Clausi iz reda malih bratov, avguštinec Bellesini.

6. Mučenci: Pariški seminar za vnanje misijone je izredil nad 20 mučnikov. Najznamenitejši mučenec 19. stoletja je brez dvojbe P. Ivan Gabrijel Perboyre, ki je umrl 1840. l. na križu na Kitajskem. Njegove muke so bile zelo podobne onim, katere je pretrpel naš Izveličar. V to vrsto pripada tudi mnogo misijonskih škofov in drugih duhovnikov, ki so darovali svoje življenje za sv. vero med tujimi narodi in pol divjimi ljudmi.

Zlasti mnogo mučnikov je bilo lansko leto na Kitajskem — sosebno še preden se je začela prava vojska — a koliko pa jih je bilo, to ve sam Bog, človek nobeden.

Po „Američanskem Slotenci“.

Zamujeni vlak.

(Potopisne črtice.)

(Dalje.)

Mariborska frančiškanska (slovenska župna) cerkev ima tri ladije. Dolgost srednje znaša do presvetišča 34 m, njena širjava meri 9 m, visokost pa 17 m. Stranski ladiji sta dolgi po 31 m, široki po 6 m, visoki pa po 9 m. Presvetišče ima dolgosti 16 m, in je v sprednjem delu 9 m široko in 13 m visoko. Zadnji zaokroženi del presvetišča (apsida) je 8 m širok, 12 m pa visok. Cerkev je pozidana v romanskem zlogu, naslanjajoč se tu in tam tudi nekoliko na gotiko, kar dandanes stavbeniki radi uprizarjajo. Opazuje se to tudi pri drugih zlogih, da se — poslužimo se te prilike — rado pogleda k sosedu čez plot. V obče znamenujejo to stavbinsko sorodstvo izrazom „zmes“. Priznati pa se mora, da se je pri tem zidanju gledé arhitekture, prostornosti, simetričnosti, osvitljave po oknih — res storilo vse, da postane prav pravcata monumentalna zgradba. Svitloba prihaja v presvetišče po visokih, na vrhu zao-

kroženih oknih. Stranska ladija desne (evangeljske) strani je bolj temna, ker je prislonjena samostanu; ladijo leve (epistelske) strani pa razsvetljujejo okrogla, zvezdnato zaokrožena okna prečudne lepote. Nad stranskima ladijama — kateri ločijo od srednje močni stebri — prihaja nad obrobjem še od vsake strani svetloba po peterih oknih v glavno ladijo. Le-ta, in sploh menda vsa okna po cerkvi razsijajo s svojimi slikarji nekaj svečan mrak po vseh teh veličastnih prostorih. Ako bi bila pa cerkveni krasoti glede arhitekture, prostornosti in simetričnosti ter osvitljave po oknih preostala še kaka pomanjkljivost, pristopil je temu v pomoč c. kr. dvorni dekoracijski slikar gosp. Josip Kott. On je z zlatarijami ter slikanjem po sténah dal svetišču nekaj orijentalisk blišč. Ako povem, da je le to zlatenje in slikanje stalo štirideset tisoč kron, predstavlja si vsakdo vsaj približno lahko bliščečo lepoto prekrasne nove cerkve. Načrt za to delo je bil napravil gosp. Rihard Jordan, c. kr. stavbeni svetnik in arhitekt na Dunaju. Pro-račun za vso cerkveno zgradbo se je glasil na 201.915 gld. 43 kr. Izpeljavo zidanja je nadzoroval c. kr. dvorni stavbeni mojster g. Jos. Schmalzhofner. Zidanje samo pa je vodil ob pomoči zidarskega mojstra gosp. Julija Glaser gosp. Anton Schäftner z Dunaja.

Če se vprašamo, komu na čast pa je postavil Maribor, t. j. oni mnogoštevilni, ki ljubijo lepoto Božje hiše, tako izvanredno prekrasno svetišče Gospodovo, — naj nam ob kratkem na to odgovori preč. gosp. Josip Fleck, prošt Ptujski, v svoji pridigi o priliki posvečevanja te sprelepe župnijske cerkve v dan 12. avgusta 1900. Naglašal je: „Tukaj zdaj stoji novo svetišče, veličastna hiša Božja, v kateri bo od danes prebival ljubi Izveličar Jezus Krist“. — Dalje: „Pripravljen je pa tudi tron, na katerega bo povzdignjena čudodelna podoba sv. Marije „Matere Milosti“. Tukaj v ti zlati hiši bo gospodarila nebeška Gospa, tukaj bo za naprej vedno mir in stanje imela, tukaj bo svojim častilcem milosti delila, tukaj na veličastnem prestolu stoječa bo govorila mile besede: Odsihmal me bodo častili vsi narodi!“

Zanimivo bi bilo navesti vso zgodovino Marijine podobe, ki se časti zdaj tu v Mariboru. A to bi spis preveč razširilo. Komur je lahko dobiti v roke knjižico: „Zgodovina čudodelne podobe Matere Milosti v frančiškanski cerkvi v Mariboru. Spisal o. Nikolaj Meznarič, mašnik reda sv. Frančiška, Maribor 1899,“ — on se lahko pouči o vseh podrobnostih podobe same in tudi o zadobljenih milosti po njej. Le toliko naj omenim, da je to podoba dobila l. 1746 o povrnitvi od svojega romanja k sv. Frančišku Ksaveriju na Stražah pri Gornjem Gradu pobožna vdova Ivana Felicita grofica Stubenberg. Bila je nerabljen v zakristiji nadžupnijske cerkve v Konjicah. Umakniti se je bila namreč morala raz velikega altarja drugi novi podobi. Tedanji konjiški nadžupnik je grofici na njeno prošnjo prepustil podobo in zanesla jo je zato s seboj v Gradec in jo dala ondi prenoviti. Že koj tu na njenem prvem novem mestu se je skazala Marija milostno pomočnica. Iz Gradca je prenesla grofica Marijino podobo v svojo graščino Freibüchel blizu Lipnice ter jo razpostavila v češčenje v grajski kapelici. Okolično prebivalstvo je z veliko pobožnostjo častilo to Marijino podobo ter je zato prejelo v plačilo mnogo milostij. Od tam se je preselila grofica v Maribor, vzela priljubljeno si

podobo, kaj pa da, s seboj, in je darovala 24. januarja 1747 čč. oo. minoritom iz reda sv. Frančiška, ki so imeli takrat svojo cerkev in samostan blizu Drave. Postavili so je v počeščenje v svoj veliki altar. Zdajci so na moč zaslovele milosti, zadobljene pri tej Materi Milosti po deželah: Štajarski, Koroški, Kranjski Avstrijski ter Ogrski. Iz vseh teh pokrajin so dohajali pobožni romarji. Da! celo tedanji sv. oče Benedikt XIV. so izvedeli o velikih pri Njej zadobljenih milostih. — Toda: dobra stvar je imela vedno in bo še imela svoje nasprotnike. Znani žalni časi so spremenili mariborsko minoritsko cerkev v — vojaško skladišče.

Marija, Mati milosti, pa je dobila drug začasni dom, kateri je vlašnega leta — tedaj za poldrugo stoletje — zamenila z najlepšim vse obširne lavantinske škofije. Kar je sloveče Marijino Celje za Zgornjo Štajarsko, to bo odslej Maribor za spodnji del imenovane dežele. Sem pa pridejo gotovo tudi radi romarji iz vseh drugih slovenskih pokrajin. Saj se za more trditi, da je Marija posebna varuhinja in zavetnica našega slovenskega rodu. Varovala ga je pred stoletji krvoločnih Turčinov; — v pomoč mu bode gotovo tudi naše dni pred bodisi očitnimi ali skritimi sovražniki slovenskega gmotnega ali dušnega napredka.

Nadučitelj Josip Levičnik.

(Dalje.)

Razgled po domovini.

Iz Cerovlja v Istri. Podpisani naznanjam slavnemu uredništvu „Zgodnje Danice“, da smo v Cerovlju vender enkrat do tega prišli, da nam se je blagoslovilo novo župno cerkev Matere Božje Vnebovzete. Blagoslovil nam jo je dne 24. novembra 1901 pooblaščen prečastiti gospod Peter Flego, kanonik stolnega kapitola v Trstu. Svečanosti se je vdeležil blag. gosp. okrajni glavar Ivan Šorli, 7 včč. gg. župnikov; in drugih dostojanstvenikov, med katerimi so bili gospod dr. Simon Kurelič, občinski glavar, gosp. Ivan Bunc, c. kr. okrajni šolski nadzornik, mnogo druge gospode in mnogo pobožnega ljudstva — a gotovo bi jih bilo mnogo več, da ni bilo slabo vreme. — Za olepšavo rečene nove župne cerkve so k onkrat („Dan“, str. 383) naštetim še darovali: G. Kati Kovačevičeva v Cerovlju 10 K; g. Anton Gregorič iz Cerovlja 10 K; g. N. N. iz Boljuna (v Istri) 3 K. — Nabral in daroval g. Jos. Levičnik, nadučitelj v Železnikih: G. Josip Košmelj 6 K; g. Ivan Rozman iz Jesenovca 2 K; g. Mihael Thaler iz Železnikov 1 K; g. Fran Potočnik iz Martini Vrha 1 K in g. Josip Levičnik, nadučitelj 2 K, skupno 35 K. — Bog povrni darovalcem in darovalkam stotisočkrat tukaj in tam. Priporočam se tudi prispevkom nabavi novega sv. križevega pota za to novo in siromašno župno cerkev.

Župnik Blazij Dekler.

Književnost.

Molitvenik za gojenke zavoda šol. sester iz tretjega reda sv. Frančiška v Mariboru *) 1900. str. 210.

Cena: mehko vezan 1 K 20 v; platno, rudeča obreza 1 K 60 v; usnje, zlata obreza 2 K. Dobiva se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Naslov knjige naznanja, komu pred vsemi namenjena je ta molitvena knjiga. Nje vsebina je porabna gojenkam katerega-koli zavoda, splošno porabna za mladenke. Vse lepo sestavljene in zbrane molitve se ozirajo na cerkveno leto, ozirajo na vse vsakdanje dušne potrebe mladega zaroda. Pohvalno se mora omeniti oddelek o raznih pobožnostih: v čast presv. Srcu Jezusovemu, v čast raznim svetnikom, med katerimi zlasti ugaja šestinedeljska pobožnost na čast sv. Alojziju, s pridejanimi kratkimi, jedernatimi premišljevanji za posamezne nedelje. Obsežen del te knjige je posvečen B. D. Mariji — v izborni sestavljenem redu. Knjiga zato dobro dojde tudi Marijinim hčeram. — Želeti bi bilo, da se razširi in pride v roke marsikateremu slovenskemu dekletu; obilo sadu prinese mladim srcem. Upanje je, da sežejo po njej toliko raje, ker je glede na vsebino, trdnost papirja in glede na lični tisk nizka tudi cena. Okusno vezan bi bil ta molitvenik krasno darilo ženski mladini.

L. P.

Raznoterosti.

Moč „očenaša.“ Drumond-Hay pripoveduje v svojem potopisu sledečo ganljivo dogodbo, ki se mu je primerila v afriški deželi Maroko, kjer bivajo mohamedanci: „Uprav pripravljali smo se, da bi vzdignili šotore in dalje odpotovali, kar se zažene tropa mohamedanov proti nam in nas začne proklinjati z „neverskimi krščanskimi psi.“ Moj prijatelj je znal nekoliko arabski, zato se je obrnil proti nekemu staremu možu med napadovalci, katerega je smatral za turškega duhovnika, in mu dejal: „Odkod pa vi veste, da smo mi neverci? Poslušajte našo vsakdanjo molitev, potem pa sami sodite.“ In nato je moj prijatelj v arabskem jeziku molil „očenaš“. Vsi Turki so obstali in ga osuplo gledali; stari mož pa je vskliknil: „Alah naj me prekolne, če še kedaj kaj žalega storim njim, ki tako molijo. Prosim te, nazarejec, ponovi še enkrat to molitev, da si jo vtisnem v spominj, in da jo dam z zlatimi črkami vklesati v naša stanovanja.“ — Če je „očenaš“ takega vtisa že na srce krutega mohamedana, ne bo li, zaupljivo moljen, čudotvorne moči do Božjega srca? J.

Zakrament sv. pokore. Pred kratkim je prejela ndova Fenayron, stanujoča v vasi Stables pri Sv. Lavrenciju na Francoskem, iz rok domačega duhovnika 80.000 frankov. Ukradeni so jej bili meseca januarja t. l. Nazaj jih je dobila od izpovednika, ki daje odvezo pod pogojem „restitucije“, t. j. da se tuje premoženje vrne posestniku. — Pač važen, pač božanstven vpliv zakramenta sv. pokore.

L. P.

Cesarica Friderika in knez Bismarck. V politiki sta prišla večkrat navskriž: nemška cesarica Friderika in

*) Radovoljno presojamo »uredništvu« doposlane knjige. — Tu povdarjamo, da nam zunanji skoraj tako redno dopošiljajo svojih tiskanin, kakor so nam neredne doposlanine s Kranjskega. Nedoposlanih duševnih proizvodov pa ne vzamemo v roke. Toliko v pojasnitev tudi svojim bralcem.

Uredn.

oholi knez Bismarck. V Berlinu, v cesarski palači, poprosi menda nekoč kancelarja Bismarka kupo vode. Samoumevno jej ustreže kojkoj. Majesteti svoje narave prikladno se mu zahvali. A ob enem se neki obrne do sosed-kneginje ter jej pošepeta: „Kolikor kapljic v Bismarckovi kupi, toliko po Bismarku povzročenih mi solz v mojem očesu.“

L. P.

Viteški križec častne legije — in jezuit. Francoski prezident je podelil jezuitu o. Beckert, bivajočemu na Kitajskem — „viteški križec častne legije“ v priznanje njegovih zaslug ob branitvi mesta Hieuhin. To je bilo ob času zadnje boksarske vstaje. Nad vse zanimivo ob tem križci častne legije je pa to, da se častokrižniki na Francoskem odlikujejo in ob enem — preganjajo.

L. P.

Listek.

Besede našega cesarja. Ob priliki cesarjevega pohoda v zlato Prago je svitli mogotec izustil značilne besede, ki pričajo zlasti o živem njegovem krščanskem prepričanju. Kardinalu je rekel ob vsprejemu: „Goreče hočem pospeševati vedno vse zadeve katoliške cerkve.“ Deputaciji, ki mu je poročala o agitaciji Od-Rimovcev je odgovoril: „Grožno! Koliko sovražnikov ima cerkev — res je, treba se je vojskovati.“ Načelniku katoliškega delalskega društva je rekel: „Vaše društvo se imenuje katoliško — to mi je v dokaz, da je patriotično.“ — Tako letos cesar v Pragi.

L. P.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostolstva.

a) Glavni namen za mesec december 1901:

Krščanski pogum.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

15.) **Sv. Kristina.** Večkratno premišljevanje štirih poslednjih rečij. Spodobno in izgledno vedenje v cerkvi.

16.) **Sv. Evzebij.** Previdnost v vseh važnih zadevah. Zatajevanje v pogledu.

17.) **Sv. Pelagija.** Uspehi slovenskih misijonarjev. Pobožna priprava na sv. obhajilo.

18.) **Sv. Gračijan.** Vestno izpolnovanje cerkvenih ukazov glede posta. Molitev za dobre služabnike Gospodove.

19.) **Sv. Nemezij.** Čisto življenje slovanske mladine.

20.) **Sv. Peter Kanizij.** Ugled duhovščine v slovenskem narodu. Predstojniki samostanov.

21.) **Lv. Tomo.** Trdna vera v krščanske skrivnosti. Trudovratni grešniki.

S.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusovega Broa.

Prošnja.

Pijači vdana oseba se iskreno priporoča v molitev »Daničinim« bralcem; sosebno še č. duhovščini pri sv. mašah. Popolnoma dobro ve, da njena pot pelje v pogubljenje — a vendar le se zdržati noče in že nad 8 mesecev ni bila niti uro časa ob pameti.

Iz Ljubljane.